

**ДЈЕЦА СА ПОСЕБНИМ
ПОТРЕБАМА У ОДЈЕЉЕЊИМА
РАЗРЕДНЕ НАСТАВЕ
(ДсПП)**

“Људи су о свему већ размишљали, тешкоћа је у томе
да се о свему размисли поново.”

(ГЕТЕ)

-идентификација

-планирање и програмирање

-индивидуални прилагођени програми

ИНКЛУЗИЈА (lat. Inclusio)

- * Укључење, укључивање, обухватање, садржавање у себи, урачунавању у, подразумијевање....

(М.Вујаклија: Лексикон страних ријечи и израза, 1980.године, стр.345)

- * Пракса интегрисања свих ученика са потешкоћама у редовне разреде
(Инклузија у школству БиХ,Зборник радова,2003.године)

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ

ПЕДАГОШКО-ХУМАНИСТИЧКИ РЕФОРМСКИ
ПОКРЕТ КОЈИ ТЕЖИ КА ДОСТИЗАЊУ ПУНЕ
РАВНОПРАВНОСТИ СВАКОГ ДЈЕТЕТА, И
ОБЕЗБЈЕЂИВАЊУ ТАКВИХ УСЛОВА У ШКОЛИ
КОЈИ ЋЕ ОМОГУЋАВАТИ ОПТИМАЛАН РАЗВОЈ
СВАКОГ У СКЛАДУ СА ЊЕГОВИМ
МОГУЋНОСТИМА .

(Инклузија у школству БиХ, Зборник
радова, Сарајево, 2003. године)

Реформа образовања-образовање за све,то значи :

1. Укључивање и прихватање ученика различитих физичких, социјалних, емоционалних, интелектуалних способности, културних, националних и других особености .
2. Примјену одговарајућих наставних планова и програма, наставних метода, облика рада и климе у разреду, којим се подржава различитост.

ПРЕПРЕКЕ ЦИЉЕВИМА ИНКЛУЗИЈЕ

(које су идентификовали(прије пар година): наставници, васпитачи, педагози, родитељи)

- постојање предрасуда и стереотипа
- велик број неедукованих наставника редовне наставе за рад са ДсПП
- велик број дјеце у одјељењу
- СТРАХ наставног особља да ће бити укључена и дјеца са тежим сметњама
- укључивање ДсПП без адекватне опсервације, припреме и стручне процјене
- незаинтересованост друштвене заједнице

- непостојање стручног кадра (дефектолога, логопеда, психолога)
- неинформисаност родитеља
- неадекватност школског простора (нема учила, очигледних средстава, школске сале, школске радионице...)
- недостатак стручне литературе
- недостатак законске регулативе и подзаконских аката о начину рада и укључивању ДСПШ у образовни систем
- недостатак финансијских средстава (за стручне тимове, за рад самих наставника, за праћење и евалуацију индивидуалних прилагођених програма, укључивање асистената као помоћ наставнику...)

НЕКЕ ОД ПРЕПРЕКА СУ ВЕЋ ДЈЕЛИМИЧНО ИЛИ ПОТПУНО ОТКЛОЊЕНЕ

ДЈЕЦА СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

- Законска регулатива
- Оквирни закон о основном и средњем образовању у БиХ чл. 3. и 19. од 1. 6. 2003. године;
- Закон о основном образовању и васпитању РС од 30. јула 2008. године;
- Правилник о васпитању и образовању дјеце с посебним образовним потребама у основним и средњим школама, СГ Републике Српске, бр. 85 од 29. септембара 2004. године;
- Правилник о разврставању лица са сметњама у физичком и психичком развоју СГ Републике Српске“ број 58/02.

Правилник о разврставању лица са сметњама у физичком и психичком развоју

Према важећем правилнику лицима с физичким и психичким сметњама сматрају се особе: _____

1. са оштећењем вида,
2. са оштећењем слуха
3. са сметњама у гласу, говору и језику,
4. са тјелесним оштећењима,
5. са психичком заосталошћу,
6. са вишеструким сметњама,
7. са аутизмом.

- Ученици с посебним образовним потребама школују се у редовним школама, у специјалним одјељењима при редовним школама и у посебним специјалним установама.
- У свим докумената који се односе на школовање ДсПП захтјеви се свODE на сљедеће:
 - Рјешења морају представљати побољшање школовања дјеце са сметњама у развоју,
 - Ријеч је о процесу који мора укључити цијели образовни систем и заједницу,

- То је процес који подразумемијева поступност и флексибилност,
- Ученицима с посебним потребама, односно њиховим родитељима мора се обезбиједити могућност избора,
- Не постоји генерално, општеважеће рјешење. Сваки случај мора бити рјешаван у складу с карактеристикама личности, условима, социјалним стањем и потребама сваког појединог дјетета, уз максималну друштвену одговорност.

Улога наставника

- Наставник има кључну улогу у тиму
- Он проводи у дјело програмске захтјеве (прави индивидуалне програме),
- Непрестано преиспитује и мијења приступ у складу са способностима, знањем, интересима и потребама ученика са сметњама у развоју (посебним потребама)

- Помаже прилагођавање дјеце, охрабрује их на сарадњу са вршњацима,
- Помаже родитељима у подучавању код куће, укључују родитеље у наставу,
- Консултује стручњаке кад год је могуће-у планирању, праћењу, постављању циљева...

Дјеца са посебним потребама своје право на образовање, у складу са својим психофизичким способностима, реализују кроз:

- НПП редовне наставе
- Умањене наставне садржаје НПП редовне наставе
- Индивидуално прилагођене програме (ИПП) редовног НПП-а
- НПП за лако ментално ретардиране (ЛМР) ученике
- Индивидуално прилагођени програм НПП-а за ЛМР
- НПП за умјерено ментално ретардиране (УМР) ученике

Посебан НПП за ЛМР и УМР

- *НПП за дјецу са посебним потребама (са дијагнозом ЛМР), а која похађају наставу у одјељењима 4.разреда, предвиђа наставне предмете: _____
српски језик, математику, природу и друштво, музичку културу, ликовну културу, физичко и техничко васпитање.
- *НПП за дјецу са посебним потребама (са дијагнозом УМР) предвиђа између осталог наставна подручја: развој психомоторике и физичког васпитања, развој говора и језика, познавање околине, брига о себи и социјални развој, радно васпитање и обука, ликовно и музичко васпитање.

Оцјењивање ученика са посебним потребама

- Оцјењивање ученика, са дијагнозом ЛМР, је БРОЛЧАНО и ОПИСНО, што је у складу са законским прописима.
- Оцјењивање ученика, са дијагнозом УМР, је ОПИСНО, што је у складу са законским прописима.

ЗНАЦИ КОЈИ УПУЋУЈУ НА ПОСТОЈАЊЕ ПРОБЛЕМА

- Немогућност праћења редовног НПП-а
- Немогућност праћења темпа извођења наставе
- Уочавање анатомско-физиолошких оштећења код ученика
- Начин понашања на часу
- Неадекватна и непримјерена комуникација

ФАЗЕ У ИЗРАДИ ИПП

1. **ОТКРИВАЊЕ-ПРЕПОЗНАВАЊЕ**
 2. **ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА**
 3. **ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПРОБЛЕМА**
- ОТКРИВАЊЕ ДЈЕТЕТА КОЈЕ НИЈЕ У
СТАЊУ ДА ПРАТИ НАСТАВУ НА
НАЧИН КАКО ПРАТИ ВЕЋИНА
УЧЕНИКА У ОДЈЕЉЕЊУ**

ЦИЉЕВИ ИНДИВИДУАЛНО ПРИЛАГОЂЕНИХ ПРОГРАМА (ИПП)

- УСПЕШНО УСВАЈАЊЕ ОСНОВНИХ
ЗНАЊА БАЗИРАНО НА ПРИНЦИПИМА
ИНКЛУЗИЈЕ
- УСПЕШНА СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА И
КОМУНИКАЦИЈА

ИЗРАДА ИПП

НАПОМЕНА:

ПРИЛИКОМ ИЗРАДЕ ИПП ТРЕБА
СТАЛНО ВОДИТИ РАЧУНА О ТОМЕ
ДА СУ УЧЕНИЦИ СА ПОСЕБНИМ
ПОТРЕБАМА СПОРИ ИЛИ
ХИПЕРАКТИВНИ, КОНКРЕТНИ
МИСЛИОЦИ И ДА ЈЕ ПОТРЕБНА
НЕПРЕКИДНА СТИМУЛАЦИЈА И
МНОГО, МНОГО ПОНАВЉАЊА.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВНИХ САДРЖАЈА
ОДРЕЂЕНО ЈЕ ОСНОВНИМ
КАРАКТЕРИСТИКАМА УЧЕНИКА

-КАЛЕНДАРСКИ УЗРАСТ УЧЕНИКА

-МЕНТАЛНИ УЗРАСТ УЧЕНИКА

-ОБРАЗОВНИ СТАТУС

-ГОВОРНИ СТАТУС

-СОЦИЈАЛНО-ЕМОЦИОНАЛНИ СТАТУС

-СТАЊЕ ЗДРАВЉА (ПОСЕБНО СЛУХА И ВИДА)

КРИТЕРИЈИ ЗА ИЗБОР НАСТАВНИХ САДРЖАЈА

- ДА ПРЕДСТАВЉАЈУ ПРИРОДНУ ДОГРАДЊУ ПОСТОЈЕЋИХ ЗНАЊА, ВЈЕШТИНА И НАВИКА
- ДА СТИЧУ ПРАКТИЧНЕ ВЈЕШТИНЕ ПОТРЕБНЕ ЗА ЖИВОТ
- ДА СЕ МОГУ ПОДРЖАТИ ОДГОВАРАЈУЋИМ ДИДАКТИЧКИМ МАТЕРИЈАЛИМА И ОПРЕМОМ

- ДА СУ ЗАСНОВАНИ НА ИНТЕРЕСИМА И ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА
- ДА СУ КОМПЛЕМЕНТАРНИ ТИПИЧНИМ АКТИВНОСТИМА ВРШЊАКА
- ДА ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ИНТЕРАКЦИЈЕ СА ДРУГИМ УЧЕНИЦИМА И САРАДНИЦИМА

УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ИПП

- КАДРОВСКА РЈЕШЕЊА-СТРУЧНИ ТИМ
 - МАТЕРИЈАЛНА ОПРЕМЉЕНОСТ ШКОЛЕ
 - ОДРЕЂЕН ПРОСТОР ЗА ИНДИВИДУАЛАН РАД
 - СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ РЕАЛИЗАТОРА
ПРОГРАМА
 - ЕДУКАЦИЈА РОДИТЕЉА
 - РИЈЕШЕНЕ АРХИТЕКТОНСКЕ БАРИЈЕРЕ
-
- ФИНАНСИЈСКА СТИМУЛАЦИЈА НАСТАВНОГ
КАДРА

ПРЕПОРУКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ИПП

- РАДИТИ ПРЕМА САЧИЊЕНОМ ПРОГРАМУ УЗ СТАЛНО ПРАЋЕЊЕ СТРУЧНОГ ТИМА
- У РАДУ ПРИМЈЕЊИВАТИ ПРИНЦИПЕ:
 - ОД ЈЕДНОСТАВНИЈЕГ КА ТЕЖЕМ
 - ПРИНЦИП ОЧИГЛЕДНОСТИ
- ПОСЕБНУ ПАЖЊУ ПОСВЕТИТИ ИЗБОРУ ОБЛИКА И МЕТОДА РАДА КАО И СРЕДСТАВА И ПОМАГАЛА

- ИНСИСТИРАТИ НА ОЧИГЛЕДНОСТИ, НЕПОСРЕДНОМ ДОЖИВЉАЈУ И ИСКУСТВУ
- ПОВРЕМЕНО УКЉУЧИВАТИ РОДИТЕЉЕ У РАД И УКАЗИВАТИ НА ЗНАЧАЈ САРАДЊЕ СА СТРУЧНИМ ТИМОМ
- РАДИТИ НА СТВАРАЊУ ПОЗИТИВНЕ КЛИМЕ У РАЗРЕДУ
- ПОДСТИЦАТИ НА РЕДОВНЕ КОНТРОЛЕ СТРУЧЊАКА (ПСИХОЛОГА, ПСИХИЈАТРА, ЛОГОПЕДА)

- ВРШИТИ СТАЛНУ ЕВАУЛАЦИЈУ
РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА

- КРОЗ ЦИЈЕЛИ ПРОЦЕС РЕАЛИЗАЦИЈЕ
ИНДИВИДУАЛНО ПРИЛАГОЂЕНИХ
ПРОГРАМА, У ПРВОМ ПЛАНУ ЈЕ УВИЈЕК
ДИЈЕТЕ

НЕ ЗАБОРАВИМО

-инклузивно образовање има своју садашњост и будућност, само треба слиједити законску – регулативу, знати и имати мјеру –

када, гдје и како

-суштина је у флексибилности начина рада и програмских садржаја

**ЗНАЊЕ, СТРПЉЕЊЕ, ЉУБАВ,
УСЛОВИ, ВОЉА и ОПТИМИЗАМ**

морају увијек бити ту, са и у нама.